

Protėvių garbinimas

Protėvių garbinimo apeigos Kinijoje savo šaknimis siekia Čou dinastiją (1122–325 pr. Kr.), mokydamas vaikus paklusnumo tėvams, aiškindamas, kad tėvus ir vyresnius pridera gerbti ir gauti rūpesčiu, kol jie gyvi būna. Žinoma, pagarbos pridera neužmiršti ir po tėvų mirties.

Pagal kinų tikėjimą po mirties mirusiojo protėvio siela būna trijose vietose. Viena sielos dalis eina į dangų, antroji pasilieka kape, priima pašventinimus bei pagarbinimus, o trečioji esti atminimo lentelėje arba relikvinėje.

Kai siela keliauja į dangų, jai reikia padėti. Todėl kinų laidotuviuose kuo skrupulingiausiai atliekami ritualai, kurie padeda sielai laimingai nukeliauti į dangų. Daosistų dvasininkų vadovaujami, šeimos nariai rečitatyvu skaito giesmes, aukoja maistą ir degina popierinius pinigus, – kartais netgi popierinius automobilius, lėktuvus bei tarnus, – juk siela privalo būti apsirūpinusi viskuo, ko gali kelionėje prireikti. Piktosios dvasios, kurios mirusiojo sielai pastoja kelią, numaldomos aukomis bei garsiu raudojimu.

Ypač svarbu parinkti tinkamą vietą kapui. Geomantas pataria, kaip rasti idealią vietą. Kapą gyvieji privalo prižiūrėti, kartkartėmis padėti aukų – tai sielos daliai, kuri tenai gyvena. Kapą lanko palikuonys, ypač gausiai kapai lankomi per pavasario šventę (*džing meng*).

Praėjus šimtui dienų po laidotuvių, vyriausiojo vyriškosios giminės palikuonio namuose surengiamos mirusiojo paminėjimo apeigos. Budistų arba daosistų dvasininkas pašventina mirusiojo atminimo lentelę. Prie jos paprastai pritvirtinama mirusiojo fotografija, užrašomas jo vardas, kilmė, nurodoma visuomeninė padėtis. Paprastai ant jos artimieji degina smilkalų lazdeles, per šventes giminės čia padeda ir maisto aukas. Pagarbą protėviams nusilenkdamos išreiškia jaunavedžių poros. Tikima, jog jei namuose yra tokia relikvinė, ji sutvirtina šeimą, saugo jos narius, suteikia jai palaimą.

Kinijoje krikščionys kartais kaltinami tuo, kad jie negerbia jų pagarbinimo ritualų. Tačiau pastarieji visuomet tvirtai, bet maloniai atsako, kad jie gerbiantys savo vyresnius, kol šie gyvi. Daugelis krikščionių pirmieji sutvarko šeimos kapus, kai kurie net pastato protėviams paminklus. Kinijos krikščionys laiko už mirusius pamaldas: į šias pamaldas pakviečiami ir kito tikėjimo giminės bei draugai.

„Kol jie (tėvai) gyvi, patarnaukite jiems, kaip reikalauja ritualas (*li*); kai jie numiršta, palaidokite juos taip, kaip reikalauja ritualas; aukas jiems atnašaukite taip, kaip reikalauja ritualas.“

Konfucijus, Analektai 2:5

Chua Wee Hian

Pasaulio religijos. Populiarus žinynas, V. Alma littera, 1997, p. 247.

